

Υπόθεση C-199/21

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

30 Μαρτίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesfinanzgericht (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

19 Μαρτίου 2021

Προσφεύγων:

DN

Καθής δημόσια αρχή:

Finanzamt Österreich

Αντικείμενο της κύριας δίκης

Ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων – Οικογενειακές παροχές – Δικαιώματα που αποκτώνται λόγω οφειλόμενων συντάξεων – Κράτος καταβολής της σύνταξης – Αναζήτηση παροχών – Αρμόδιο κράτος μέλος – Καταβολή της διαφοράς

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

Ερώτημα 1, το οποίο συνυποβάλλεται με το ερώτημα 2:

Έχει η φράση «του κράτους μέλους που είναι αρμόδιο για τη χορήγηση της σύνταξής τους» της δεύτερης περιόδου του άρθρου 67 του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης

Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1, και διορθωτικό σε ΕΕ 2004, L 200, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4) (στο εξής: κανονισμός 883/2004, νέος συντονισμός ή βασικός κανονισμός), την έννοια ότι παραπέμπει στο κράτος μέλος το οποίο ήταν προηγουμένως αρμόδιο, ως κράτος απασχόλησης, για τις οικογενειακές παροχές και πλέον υποχρεούται σε καταβολή της σύνταξης γήρατος, το δικαίωμα στην οποία θεμελιώνεται στην προηγηθείσα άσκηση στο έδαφός του της ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων;

Ερώτημα 2:

Έχει η φράση «δικαιώματα που αποκτώνται λόγω οφειλόμενων συντάξεων», που περιλαμβάνεται στο άρθρο 68, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii), του κανονισμού 883/2004, την έννοια ότι δικαίωμα λήψεως οικογενειακών παροχών θεωρείται ως αποκτηθέν λόγω οφειλόμενης σύνταξης αν, πρώτον, οι νομοθετικές διατάξεις της Ένωσης Η του κράτους μέλους προβλέπουν ως προϋπόθεση για το δικαίωμα σε οικογενειακή παροχή τη λήψη σύνταξης και, επιπλέον, δεύτερον, η προϋπόθεση της λήψης σύνταξης πληρούται πράγματι σε επίπεδο πραγματικών περιστατικών, με αποτέλεσμα η «απλώς οφειλόμενη σύνταξη» να μην εμπίπτει στο άρθρο 68, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii), του κανονισμού 883/2004 και το οικείο κράτος μέλος να μη θεωρείται «κράτος καταβολής της σύνταξης» από απόψεως του δικαίου της Ένωσης;

Ερώτημα 3, το οποίο υποβάλλεται εναλλακτικώς προς τα ερωτήματα 1 και 2, σε περίπτωση που για την ερμηνεία του όρου «κράτος καταβολής της σύνταξης» αρκεί το να οφείλεται απλώς σύνταξη:

Έχει, σε περίπτωση λήψης σύνταξης γήρατος, το δικαίωμα επί της οποίας εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανονισμών για τους διακινούμενους εργαζόμενους και, προηγουμένως, λόγω απασχόλησης σε κράτος μέλος σε χρονική περίοδο κατά την οποία, είτε μόνο το κράτος διαμονής είτε αμφότερα τα κράτη δεν ήταν ακόμη μέλη της Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, η φράση «παρέχονται, εφόσον απαιτείται, υπό μορφή διαφορικού συμπληρώματος, για το τμήμα που υπερβαίνει το προαναφερόμενο ποσό [παροχών]», η οποία περιλαμβάνεται στο άρθρο 68, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, δεύτερη ημιπερίοδος, του κανονισμού 883/2004, υπό το πρίσμα της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 12ης Ιουνίου 1980, υπόθεση 733/79, Laterza, την έννοια ότι το δίκαιο της Ένωσης κατοχυρώνει τις οικογενειακές παροχές στον μέγιστο δυνατό βαθμό ακόμη και σε περίπτωση λήψης σύνταξης;

Ερώτημα 4:

Έχει το άρθρο 60, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 987/2009 την έννοια ότι αντιτίθεται στο άρθρο 2, παράγραφος 5, του νόμου FLAG 1967, κατά το οποίο, σε περίπτωση διαζυγίου, το δικαίωμα λήψεως οικογενειακού επιδόματος και επιδόματος τέκνων ανήκει στον γονέα που είναι επικεφαλής του

νοικοκυριού για όσο διάστημα το ενήλικο τέκνο που σπουδάζει αποτελεί μέλος του νοικοκυριού του, ο οποίος όμως δεν έχει υποβάλει αίτηση ούτε στο κράτος κατοικίας ούτε στο κράτος καταβολής της σύνταξης, με αποτέλεσμα ο έτερος γονέας, ο οποίος κατοικεί ως συνταξιούχος στην Αυστρία και φέρει πράγματι το αποκλειστικό βάρος συντήρησης του τέκνου, να μπορεί να στηρίξει το δικαίωμα για λήψη οικογενειακού επιδόματος και επιδόματος τέκνων από τον φορέα του κράτους μέλους του οποίου η νομοθεσία εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα, απευθείας στο άρθρο 60, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του κανονισμού 987/2009;

Ερώτημα 5, το οποίο συνυποβάλλεται με το ερώτημα 4:

Έχει το άρθρο 60, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 987/2009 περαιτέρω την έννοια ότι για να θεμελιώσει ο εργαζόμενος της Ένωσης την ιδιότητα διαδίκου στο πλαίσιο διαδικασίας που διεξάγεται σε κράτος μέλος και αφορά οικογενειακές παροχές, απαιτείται επίσης να φέρει ο ίδιος το κύριο βάρος συντήρησης κατά την έννοια του άρθρου 1, στοιχείο θ', σημείο 3, του κανονισμού 883/2004;

Ερώτημα 6:

Έχουν οι διατάξεις περί διαδικασίας διαλόγου του άρθρου 60 του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 284, σ.1), για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (στο εξής: κανονισμός 987/2009 ή κανονισμός εφαρμογής) την έννοια ότι, εκτός από την περίπτωση χορηγήσεως οικογενειακών παροχών, ο εν λόγω διάλογος πρέπει να διεξάγεται από τους φορείς των ενδιαφερόμενων κρατών μελών και σε περίπτωση αναζητήσεως των παροχών αυτών;

Σχετικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου

Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας

Σχετικές διατάξεις του εθνικού δικαίου

Familienlastenausgleichsgesetz 1967 (νόμος του 1967 περί της αντιστάθμισης των οικογενειακών βαρών, στο εξής: FLAG 1967), άρθρα 2, 2a, 10, 26

Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, του FLAG, δικαίωμα σε οικογενειακά επιδόματα για τέκνο που αναφέρεται στην παράγραφο 1 έχει το πρόσωπο στο νοικοκυριό του οποίου ανήκει το τέκνο. Το πρόσωπο το οποίο, ενώ το τέκνο δεν ανήκει στο νοικοκυριό του, φέρει το κύριο βάρος συντήρησης του τέκνου, δικαιούται οικογενειακά επιδόματα αν κανένα άλλο πρόσωπο δεν είναι δικαιούχος κατά την πρώτη περίοδο της ίδιας παραγράφου.

Το άρθρο 2, παράγραφος 5, στοιχείο α, του FLAG 1967 ορίζει τα εξής:

«Το τέκνο ανήκει στο νοικοκυριό του προσώπου με το οποίο μοιράζεται την ίδια οικία στο πλαίσιο ενιαίας οικονομικής διαχείρισεως. Η ιδιότητα του μέλους του νοικοκυριού δεν θεωρείται ότι εκλείπει

- αν το τέκνο διαμένει προσωρινά μόνο εκτός της κοινής οικίας.

Το τέκνο θεωρείται ότι ανήκει στο νοικοκυριό αμφοτέρων των γονέων εφόσον αυτοί διατηρούν κοινό νοικοκυριό μέλος του οποίου είναι και το τέκνο.

Το άρθρο 2α του FLAG 1967 ορίζει τα εξής:

1. Αν το τέκνο ανήκει στο κοινό νοικοκυριό των γονέων, το δικαίωμα του γονέα που είναι ο κυρίως επικεφαλής του νοικοκυριού υπερισχύει έναντι του δικαιώματος του άλλου γονέα. Μέχρις αποδείξεως του εναντίου, τεκμαίρεται ότι κυρίως επικεφαλής του νοικοκυριού είναι η μητέρα.

2. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1, ο γονέας που έχει υπερισχόν δικαίωμα μπορεί να παραιτηθεί χάριν του άλλου γονέα. Η δήλωση παραίτησης μπορεί να έχει και αναδρομική ισχύ, αλλά μόνο για χρονικές περιόδους για τις οποίες δεν έχουν εισέτι εισπραχθεί τα οικογενειακά επιδόματα. Η παραίτηση μπορεί να ανακληθεί.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της πορείας της διαδικασίας

- 1 Η Finanzamt Österreich (δημόσια οικονομική υπηρεσία της Αυστρίας) καλεί τον προσφεύγοντα να επιστρέψει τα οικογενειακά επιδόματα που έλαβε για την περίοδο από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο του 2013 για το ενήλικο τέκνο του.
- 2 Ο προσφεύγων είναι πολωνικής καταγωγής και από το 1989 ασκεί επαγγελματική δραστηριότητα στην Αυστρία. Αρχικά εργαζόταν τρεις εβδομάδες στην Αυστρία και κατόπιν διέμενε μία εβδομάδα με την οικογένειά του στην Πολωνία. Από το 1992 και εφεξής, μετέβαινε μόνο περιστασιακά στην Πολωνία. Από το 2001 έχει την αυστριακή ιθαγένεια και τόπος κατοικίας του είναι αποκλειστικά η Αυστρία. Η σύζυγος και η θυγατέρα του είναι κάτοικοι Πολωνίας και έχουν πολωνική ιθαγένεια. Από τον Ιούλιο του 2011, ο προσφεύγων και η Πολωνή σύζυγός του είναι διαζευγμένοι. Πριν από την απασχόλησή του στην Αυστρία, ο προσφεύγων εργαζόταν στην Πολωνία έως το τέλος του έτους 1988.

- 3 Το αυστριακό οικογενειακό επίδομα χορηγείτο πάντοτε στον προσφεύγοντα, ο οποίος στη συνέχεια το απέδιδε στη θυγατέρα του. Δεν ζητήθηκε δήλωση παραίτησης της μητέρας από το δικαίωμα. Κατά τη χορήγηση του επιδόματος, η καθής δημόσια αρχή θεώρησε δεδομένο ότι η Αυστρία ήταν αρμόδια κατά προτεραιότητα ως τόπος απασχόλησης του προσφεύγοντα.
- 4 Από τον Νοέμβριο του 2011 και εφεξής, ο προσφεύγων λαμβάνει σύνταξη γήρατος στην Αυστρία και στην Πολωνία. Στο γεγονός αυτό στηρίζει η δημόσια αρχή την αναζήτηση των οικογενειακών επιδομάτων και επιδομάτων τέκνου που χορηγήθηκαν από την Αυστρία. Όπως επισημαίνει, λόγω της λήψεως συντάξεως στην Πολωνία η Αυστρία στερείται αρμοδιότητας βάσει του δικαίου της Ένωσης, οπότε δεν έχει εφαρμογή η υποχρέωση καταβολής της διαφοράς που προβλέπεται στο άρθρο 68, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2004.
- 5 Το 2013 η θυγατέρα σπούδαζε στην Πολωνία. Το 2013 υπήρξε υπέρβαση του πολωνικού εισοδηματικού κριτηρίου, ανερχόμενου σε 539 πολωνικά ζλότι (PLN)/άτομο, με αποτέλεσμα να μην υφίσταται στην Πολωνία δικαίωμα για λήψη των εκεί χορηγούμενων οικογενειακών παροχών. Οικογενειακές παροχές δεν εισπράχθηκαν στην Πολωνία ούτε από τον προσφεύγοντα ούτε από τη μητέρα του τέκνου.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της διατάξεως περί παραπομπής

- 6 Επί του πρώτου και του δεύτερου ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι, στο πλαίσιο της νομοθεσίας περί οικογενειακών επιδομάτων, η Αυστρία αποτελεί τυπικό κράτος κατοικίας δυνάμει του αρχικού δικαίου. Η απασχόληση ή η λήψη συντάξεως δεν συνιστούν προϋποθέσεις για τα οικογενειακά επιδόματα. Επομένως, η Αυστρία δύναται να καταστεί κράτος μέλος απασχόλησης ή καταβολής της συντάξεως μόνο δυνάμει του δικαίου της Ένωσης. Για τον προσδιορισμό του αρμόδιου κράτους μέλους, το άρθρο 67, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού 883/2004 περιέχει αυτοτελή και εξαντλητική ρύθμιση αναφορικά με τις συντάξεις. Δεδομένου ότι μετά την 1.5.2004 ο προσφεύγων, κατ' ενάσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας εργαζομένων, ασκούσε μισθωτή εργασία βάσει της οποίας λαμβάνει σύνταξη στην Αυστρία από τον Νοέμβριο του 2011, η οποία, σύμφωνα με τα άρθρα 67 και 68 του κανονισμού 883/2004, αποτελεί προϋπόθεση για το δικαίωμα λήψεως οικογενειακών παροχών, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι κράτος καταβολής της συντάξεως βάσει του δικαίου της Ένωσης και κατ' επέκταση αρμόδιο κράτος μέλος είναι η Αυστρία.
- 7 Κατά το άρθρο 67 του κανονισμού 883/2004 αρμόδιο μπορεί να είναι μόνο ένα κράτος μέλος. Δεδομένου ότι ο προσφεύγων λαμβάνει σύνταξη στην Αυστρία και στην Πολωνία, για τον καθορισμό του αρμόδιου κράτους μέλους πρέπει να συντρέχει και πρόσθετη προϋπόθεση. Το άρθρο 68, παράγραφος 1, στοιχείο β', σημείο ii), του κανονισμού 883/2004 αναφέρεται σε «δικαιώματα που αποκτώνται λόγω οφειλόμενων συντάξεων». Επομένως, αντίθετα με την εκτίμηση της καθής δημόσιας αρχής, η Αυστρία είναι σε κάθε περίπτωση αρμόδιο κράτος

μέλος, ενώ το ζήτημα που απομένει να διευκρινιστεί είναι κατά πόσον πρόκειται περί αρμοδιότητας κατά προτεραιότητα ή με επικουρικό χαρακτήρα.

- 8 Το αιτούν δικαστήριο φρονεί ότι η αντιστροφή της προτεραιότητας μεταξύ δύο κρατών μελών ρυθμιζόταν ήδη στο άρθρο 76 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71. Η εν λόγω διάταξη έχει έκτοτε τροποποιηθεί επανειλημμένως. Αρχικά γινόταν λόγος για αδράνεια του δικαιώματος και, στην τελευταία τροποποίηση, γίνεται λόγος για αναστολή.
- 9 Σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, όλα τα κράτη μέλη που εμπλέκονται σε περίπτωση η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 είναι κράτη απασχόλησης. Ωστόσο, ορισμένα κράτη μέλη είναι κράτη απασχόλησης ήδη βάσει του εθνικού δικαίου, δεδομένου ότι για το δικαίωμα σε οικογενειακές παροχές, εκτός από την επιτόπου εγκατάσταση, απαιτούν και πραγματική απασχόληση. Τα εν λόγω κράτη μέλη χαρακτηρίζονται στην πρόσφατη βιβλιογραφία ως «κράτος απασχόλησης δυνάμει πρωτογενούς δικαίου», με σκοπό τον διαχωρισμό τους από το «κράτος απασχόλησης βάσει του δικαίου της Ένωσης» κατά την έννοια του άρθρου 67 του κανονισμού 883/2004.
- 10 Το κοινό στοιχείο σε όλες τις προαναφερθείσες εκδοχές του άρθρου 76 του κανονισμού 1408/71 είναι ότι, σε περίπτωση που το κράτος κατοικίας ήταν, βάσει της εθνικής νομοθεσίας, και κράτος απασχόλησης, προέβλεπαν ότι το κράτος αυτό έχει προτεραιότητα έναντι του κατά το άρθρο 73 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 αρμόδιου κράτους απασχόλησης. Στον εν λόγω κανονισμό, δυνάμει ρητής επιταγής της νομοθεσίας της Ένωσης, το κράτος κατοικίας ορίστηκε ως κατά προτεραιότητα αρμόδιο κράτος μέλος, ενώ στο επικουρικό αρμόδιο κράτος απασχόλησης το δικαίωμα σε προβλεπόμενες από την οικεία νομοθεσία οικογενειακές παροχές αναστελλόταν έως τη συμπλήρωση του κατώτατου ορίου. Το Δικαστήριο, μέσω νομολογιακής διαπλάσεως του δικαίου, διευκρίνισε ότι η αναστολή κατά το άρθρο 76 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 δεν έπρεπε να νοείται ως απόλυτη και ήδη στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού συνέδεσε μεταξύ τους αμφότερα τα κράτη μέλη κατά τρόπον ώστε, εφόσον απαιτείται, το επικουρικό αρμόδιο κράτος μέλος να υποχρεώνεται σε καταβολή της διαφοράς.
- 11 Στο πλαίσιο αυτό γίνεται επίκληση της αποφάσεως του Δικαστηρίου στην υπόθεση Sanina, C-363/08. Μετά το διαζυγίο της, η R. Sanina και η θυγατέρα της εγκατέλειψαν την Αυστρία και εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα. Ο πατέρας του τέκνου συνέχισε να εργάζεται στην Αυστρία. Επομένως, «κράτος απασχόλησης βάσει του δικαίου της Ένωσης» ήταν η Αυστρία. Η R. Sanina δεν εργαζόταν στην Ελλάδα, η οποία συνεπώς αποτελούσε μόνο κράτος κατοικίας. Ως εκ τούτου, η υποχρέωση για καταβολή της οικογενειακής παροχής βάρυνε κατά προτεραιότητα την Αυστρία. Εάν η R. Sanina είχε αρχίσει να εργάζεται στην Ελλάδα η οποία, κατά την ελληνική νομοθεσία, θα μπορούσε να θεμελιώσει δικαίωμα λήψεως ελληνικών οικογενειακών παροχών, η κατά προτεραιότητα αρμοδιότητα θα μετατοπιζόταν στην Ελλάδα («κράτος απασχόλησης βάσει πρωτογενούς

δικαίου»), ενώ το δικαίωμα στις αυστριακές οικογενειακές παροχές θα αναστελλόταν μέχρι το ύψος του ποσού που προβλέπει η ελληνική νομοθεσία.

- 12 Δεδομένου ότι σε περιπτώσεις ασκήσεως επαγγελματικής δραστηριότητας αμφοτέρωτα τα κράτη μέλη πρέπει να εγγυώνται τις οικογενειακές παροχές στον μέγιστο βαθμό, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το ίδιο θα πρέπει να συμβαίνει και στην περίπτωση χορηγήσεως συντάξεων. Ο κανονισμός 883/2004 συντονίζει τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη σε όλες τις πιθανές περιπτώσεις προβαίνοντας σε τυποποίηση και ιεράρχηση, μέσω των οποίων καθορίζεται η σειρά και διασφαλίζεται στον μέγιστο βαθμό η κοινή υποχρέωση για καταβολή οικογενειακών παροχών. Για τις υποθέσεις που αφορούν συντάξεις, η κοινή υποχρέωση των ενδιαφερόμενων κρατών μελών απορρέει από τη νομολογία του Δικαστηρίου και ειδικότερα από την υπόθεση Laterza (C-733/79).
- 13 Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Αμοιβαίας Πληροφόρησης για την Κοινωνική Προστασία (MISSOC), μοναδικό συνδετικό στοιχείο για τη λήψη οικογενειακών παροχών στην Πολωνία αποτελεί η εγκατάσταση. Η άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας δεν συνιστά προϋπόθεση. Κατά τα ανωτέρω, βάσει της εθνικής νομοθεσίας της, ως κράτος κατοικίας πρέπει να θεωρηθεί η Πολωνία. Αντιθέτως, η Αυστρία θεωρείται ως κράτος καταβολής της συντάξεως. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, με τον τρόπο αυτό, συντρέχουν παροχές περισσότερων κρατών μελών για διαφορετικούς λόγους, και, ως εκ τούτου, εφαρμόζεται το άρθρο 68, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004. Συνεπώς η Αυστρία, ως κράτος καταβολής της συντάξεως, είναι κατά προτεραιότητα αρμόδια και υποχρεούται σε πλήρη παροχή.
- 14 Ωστόσο, η καθής δημόσια αρχή θεώρησε ότι τόσο η Αυστρία όσο και η Πολωνία είναι απλώς κράτη καταβολής της συντάξεως και, κατά συνέπεια, βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο προτεραιότητας, με αποτέλεσμα η Πολωνία να υπέχει υποχρέωση καταβολής της παροχής ως κράτος κατοικίας της θυγατέρας. Δεδομένου ότι, λόγω υπερβάσεως του ορίου αποδοχών, δεν υφίσταται δικαίωμα στην Πολωνία και κατά το αιτούν δικαστήριο δεν θίγεται η υποχρέωση της Αυστρίας για καταβολή της διαφοράς, η Αυστρία καλείται να καταβάλει οικογενειακές παροχές ως κατά προτεραιότητα αρμόδιο κράτος μέλος.
- 15 Το τρίτο ερώτημα υποβάλλεται εναλλακτικώς προς το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα για λόγους αποσαφηνίσεως, καθόσον επί του ζητήματος αυτού υπάρχει αντίθετη νομολογία στην Αυστρία.
- 16 Επί του τέταρτου και του πέμπτου ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο εκθέτει ότι το δίκαιο της Ένωσης ορίζει ως εφαρμοστέο δίκαιο την αυστριακή νομοθεσία (κατά προτεραιότητα ή επικουρικώς). Το άρθρο 2, παράγραφος 2, του FLAG 1967 προβλέπει ότι προτεραιότητα δίνεται στα δικαιώματα του προσώπου στο νοικοκυριό του οποίου ανήκει το τέκνο. Το άρθρο 2a του FLAG 1967 δεν είναι εφαρμοστέο στην υπόθεση της κύριας δίκης, καθόσον δεν υφίσταται κοινό νοικοκυριό των γονέων. Κατά το αυστριακό δίκαιο, αίτηση δικαιούται να υποβάλει η μητέρα που ζει στην Πολωνία. Η καθής δημόσια αρχή επικαλείται ως

εναλλακτικό λόγο για την αναζήτηση των επιδομάτων το γεγονός ότι, βάσει του αυστριακού δικαίου, το δικαίωμα λήψεως οικογενειακού επιδόματος ανήκει στη μητέρα. Δεδομένου ότι με βάση το αυστριακό δίκαιο η επιστροφή του αχρεωστήτως καταβληθέντος οικογενειακού επιδόματος πρέπει να αναζητείται από το πρόσωπο που δεν είχε δικαίωμα σε αυτό, ο προσφεύγων οφείλει να το επιστρέψει, η δε μητέρα, η οποία ζει στην Πολωνία, πρέπει να αιτηθεί η ίδια τη χορήγησή του. Ωστόσο, η μητέρα δεν θα το λάβει πλέον για το έτος 2013, καθόσον η προθεσμία υποβολής της αιτήσεως για το έτος αυτό έχει παρέλθει.

- 17 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον η περίπτωση της υποθέσεως της κύριας δίκης πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 60, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 987/2009, καθώς η, κατά την αυστριακή νομοθεσία, δικαιούχος μητέρα δεν άσκησε το δικαίωμά της, γεγονός που έχει ως επιτακτική έννομη συνέπεια ο αυστριακός φορέας να πρέπει να λάβει υπόψη την αίτηση του προσφεύγοντος ως άλλου γονέα. Το δίκαιο της Ένωσης καθιστά μεν εφαρμοστέες, καταρχήν, τις διατάξεις της αυστριακής νομοθεσίας, εντούτοις εξαίρεση θα μπορούσε να αποτελεί ο τυχόν αποκλεισμός του άρθρου 2, παράγραφος 2, του FLAG 1967 λόγω υπεροχής της εφαρμογής του άρθρου 60, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του κανονισμού 987/2009. Στην περίπτωση αυτή, ο προσφεύγων θα μπορούσε να στηρίξει την ιδιότητα του διαδίκου απευθείας στην ενωσιακή νομοθεσία, οπότε θα διασφαλίζονταν και τα δικαιώματα του τέκνου. Επιπλέον τίθεται το ζήτημα αν για την ιδιότητα διαδίκου του προσφεύγοντος απαιτείται να βαρύνει η υποχρέωση για διατροφή κυρίως τον ίδιο (όπως συμβαίνει εν προκειμένω).
- 18 Επί του έκτου ερωτήματος επισημαίνεται ότι, για τη χορήγηση οικογενειακών παροχών σε διακινούμενο εργαζόμενο, αμφότερα τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη πρέπει να συνεργάζονται στο πλαίσιο διαλόγου στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό και, κατά περίπτωση, να προβαίνουν σε καταβολή της διαφοράς. Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται μήπως η εν λόγω διαδικασία διαλόγου είναι υποχρεωτική και σε περίπτωση αναζήτησεως των οικογενειακών παροχών, καθόσον στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας (ως *actus contrarius* για τη χορήγηση της παροχής) ισχύουν τα ίδια δικαιώματα και οι ίδιες υποχρεώσεις.